

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagykikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny“ és „Felső Torontál“

Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:

Postán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor,
Félévre 7 kor, Negyedévre 3 kor, 50 fill.

Egy szám 20 fillér.

Az ország jövője.

A budapesti országos iparegyesületben nemrég nagy és előkelő közönség előtt Dr. Hertzka Tivadar „Az ország jövője“ címmel érdekes felolvasást tartott.

A nagyérdemű felolvasás tartalmát és eszmemenetét a következőkben ismertetjük.

Hertzka abból az általánosan elismert tényből indult ki, hogy gazdasági helyzetünk ma igen rossz és hogy a kedvezőtlen állapot összefüggésben van az állam pénzügyi politikájával. De nem, az a baj, hogy tulsokat költött az állam az utolsó évtizedben, hanem az, hogy hasznos célokra semmit sem költött. Nem a közkedveltségű takarékosági elvben látja a helyzet szanálását, hanem abban, ha nagy mérvű befektetésekkel fogja az állam a mostani pangást megszüntetni. A befektetéseket ebben a boldog országban általában valami szédelgés félték tekintik, sőt a befektetések fogalmával sincsenek az emberek tisztában. Ezzel magyarázható, hogy a kormány ismeretes harmadfél százmillió pénzügyi tervét elfogadták befektetési programnak, holott ez valójában nem egyéb, mint a következő öt év alatt elhalaszthatatlanul szükséges kiadásainak nagy csoportba való összefoglalása.

A hibás gazdálkodásnak eredendő oka a deficittektől való babonás félelem.

Csak nem rég hallottuk, hogy a deficit elkerülése nemzeti becsület kérdése. Ez nem igaz. Becstelének a német, francia nemzet, mely kölcsönök nélkül sohasem tudja, sőt helyesebben; nem is akarja fenn tartani költségvetési egyensúlyát? A dolog ellenkezőleg áll; ha gyümölcsöző kiadások okozzák a deficitet ez nem hogy ártana az állam hitelének, hanem hasznára van. A gyümölcsöző befektetéseknek ugyanis az a természetük, hogy azok következménye az állami bevételek oly mérvű szaporodása, hogy ez által nemcsak a befektetési kölcsönök kamatai térülnek meg, de még tetemes haszon is járul az állam kincstárra. Tovább mehetünk: a gyümölcsöző és észszerűen foganatosított befektetéseknek nincs is már más hatásuk, mint az államhitel mértéke; mert az ilyen befektetések — ellentétben a magánvállalkozók befektetéseivel — kármentesen járhatnak — csakis tetemes haszonnal.

Áll ez különben nem csupán az ugynevezett befektetési objectumokról, hanem nagyjában minden hasznos állami kiadásról. Így az állami tisztviselők jelenleg czélbavett fizetés emelése nem csak hogy nem lenne terhes, hanem egyenesen jövedelmező kiadás volna, azaz közvetlen pénzügyi haszonnal járna.

A tisztviselők ugyanis jövedelem szaporodásukat nagyrészt arra fordítják,

hogy a legelemibb életszükségletekkel bővebben lássák el magukat. E szükségleti cikkek pedig tudvalevőleg a legmagasabb adókkal vannak terhelve. A fizetésjavítás egy része tehát közvetlenül visszafolyne az államkasszába. De a tisztviselők fogyasztóképeségének emelkedésével széles néprétegek jövedelmei szaporodnának s amennyiben e jövedelem emelkedés újabb fogyasztásnak szokott alapja lenni, itt is ismétlődne az előbbi prozesszus. És még ezzel se volna lezárva az állam hasznainak sorozata. Tudjuk, hogy a köztisztviselők fizetése rendszerint zsinormértékül szolgál a magántisztviselők fizetési viszonyainak. Ezeknek a jövedelme pedig a kézművesek és munkások díjazására szokott befolyást gyakorolni. Végül a fix javadalmazásból élők javadalmazása közvetlen befolyással van a vállalkozó és birtokos osztályok jövedelmére. Hiszen tudvalevő, hogy nagy gazdaság a vagyonos osztályok kezében csak ott található, ahol az alkalmazottak fizetése vagy bére magas.

Ezekből látható, hogy a hasznos befektetések voltaképpen a nemzet minden tagja jólétének alapvető feltételei. Igaz, hogy az állam nem tehetmindent. Ipart az állam nem teremthet. De az állam teremthet egyedül közlekedési eszközöket, iskolákat, melyek nélkül ipar-kereskedelem nem képzelhető, csak az állam gondolhat oly nagyszabású talaj-

TÁRCA.

Tengeri csata.

1920.-ban vagyunk. Gyönyörű augusztusi nap. Az ég fellegetlen, onye szellő járja át a léget. Az Atlanti Oceán hullámain egy uszó vár siklik tova. Az amerikai hadihajó, a „Washington“ az, amely a hajóépítés művészetének egyik legszebb vívmánya, legteljesebb tökéletessége.

Amerika jelenleg háboruban van Angliával. A „Washington“ az angol „Stuart“ nevű hajót keresi, hogy megütközzék vele.

A hadihajók alakjukra nézve már nem hajókra, hanem uszó citadellákra emlékeztetnek. Az acélpánczélnek átlag fél méter a vastagsága. A hajó legfelsőbb emelete 80 láb magas a vízvonallal felett, a zászló 110 lábnyi magasságban leng a hajó fölött. Az árboczkosárban ülő matróz villamos csengővel jelzi, hogy „ellenség a láthatáron“. Az ügyeletes tiszt értesíti erről a kapitányt, a ki az első toronyból rögtön szemügyre veszi az ellenséges hadihajót. A legtekélyesebb messzelátó segítségével meggyőződést szerezhet a „Stuart“ hatalmasságáról.

A kapitány parancsára az uszó vár megváltoztatja utirányát. Teljes gőzzel rohan most a „Washington“ a „Stuart“ felé. Még csak hét kilométer a távolság a két hajó között. Négyezer méternél a lövegek működni kezhetnek.

A „Washington“ tisztjei kiadják a vezényszót: „csatára készen“. A két hajó nagy sebességgel közeledik egymáshoz. Minden percben ezer méterrel kisebbedik a távolság. A mérnökök a gépeknél állnak, a matrózok a hajófelszereléseknél várják a vezényszót, a katonák ágyúknál lesik a parancsot, a tüzérek puskáikat szorongatják kezükben az acélpánczélzott mellvédők mögött. A revolverágyuk és kézi fegyverek csak kétezer méternyi távolságban használhatók. A hajó mélyén orvosok készítik a kötszereket és várják a sebesülteket. Már a betegek ápolói is helyükön vannak.

A „Washington“ négy forgó tornya következőképen van felszerelve. A két főtornyon négy tizenkét fontos ágyu van elhelyezve. Minden tornyon két hasonló nagyságú löveg áll lövésre készen. Ezeken kívül a hajó még nyolcz nyolczfontos gránát löveggel rendelkezik. Egy husz fontosból álló ütég egészíti ki a hajó ágyufelszerelését s még két revolverágyu

mellett is ébren őrködnek a tüzérek. A felső lövegek 25 láb magasságban vannak elhelyezve a vízvonallal felett. A legalacsonyabb fekvésű ágyu 16 lábnyira emelkedik a víz felett. A fedélzet pedig valóságosan hemzseg a sok ágyutól...

A hajók közelednek. A jel a csatára minden pillanatban várható. Rövid beszélgetés után a kapitány parancsára az első tornyon levő hadnagy a fedélre megy. Ez azért történik, hogy a kapitány elesése után a hajó ne maradjon parancsnok nélkül.

A haditerv nagyon egyszerű. A járművek arra törekednek, hogy folyton jobbra-balra evezik, minél több jól irányozott lövést intézzenek az ellenségre. Az ujkori tengeri csata csak nagyon rövid ideig tarthat, a legénység tudja ezt jól és elvan szánva mindenre. Mindenütt csak a parancsra várnak.

„Négyezeröttszáz méter távolság az ellenségtől!“ jelentik az árbockosárból. Az ütég parancsnokok 4000 méterre állítják be ágyúikat. A tüzérek elektromos gyújtókkal készülnek a bombavetésre.

„Vigyázz!“, hangzik a parancsszó. „Tűz“, reá a felelet. Borzasztó dőrej és nyolc csöből két négyfontos és hat hatfontos löveg hasítja át a léget.

javitási, nevezetesen öntöző csatorna-rendszer létesítésére, mely nélkül belterjesebb mezőgazdaság nincs. Csodálkozni lehet, hogy éppen az utóbbi eszmével még nálunk egyáltalában foglalkoztak, holott elismert dolog, hogy Magyarországon a nemzeti vagyonosodás forrása hosszú időn át a mezőgazdaság lesz. Alig van Európában terület, mely természet minden áldásában annyira bővelkedne mint a magyar Alföld. És megtaláljuk, hogy a mi kővér humuszunk alig terem holdankint felannyit, mint Németországnak sokalta sivarabb földje s csak egy ötödét annak, amit a Po völgyében egy hold föld terem. Ennek pedig csak egy oka van; a víz hiánya. Az ind Pendsab folyóhálózatán kívül tudunkkal nincs az egész földön olyan folyamrendszer, mely öntözési célokra jobban felhasználható lenne, mint a Tiszáé. Nevezetesen a Szamos, Körös, Maros, Béga, és Temes völgyhálózata. Másképp áll ugyan a dolog az Alföld tiszáninemi részében, amelynek öntözési célokra alkalmas kisebb folyói nincsenek, azonban a Duna vízből bőségesen öntözhető lesz, ha azt Budapest közeléből megfelelő irányban a Tisza torkolatáig vezetjük.

Ami már most ily öntöző csatorna rendszer létesítésénél felmerülő pénzügyi kérdéseket illeti, részletes számításokkal kimutatja, azok a százmilliókra menő költségek, amelyekre a terv keresztülviteléhez szükséges volna, illetve azoknak kamatai már a megvalósulásnak 10—12 évre kontempált ideje alatt is busásan megtérülnének a munkálatok által emelkedő forgalom közvetlen és közvetett hasznáiból.

Végül kimutatja, hogy ily gyümölcsöző befektetésekre még a mostaninál kedvezőbb feltételek mellett is kapna az állam kölcsönpénzt annyit, amennyit csak akar, sőt ily befektetési kölcsönök kapesán még ágyúkra, puskákra is kapnának pénzt. Itt találkozunk tehát a magyar nemzet, a dinasztia és a monar-

A „Stuart” a csata megnyitását néhez lövegekkel várta, mert félperczig vár, míg a támadását viszonyozza. A „Stuart” könnyű lövegei a „Washington” egyik hatfontosát elhallgattatja és két embert megöl. A csata tovább folyik. A toronyokon a tisztek messzelátókkal figyelik a lövések hatását. A „Washington” kapitánya meggyőződik róla, hogy méltó ellenféllel van dolga.

A hajók most kétezer méternyire közelednek egymáshoz és a „Washington”-ról két tizenkét- és egy nyolcfontos dördül el.

Egyszerre a „Washington” első toronyán egy véres jajkiáltás hallatszik és egy tizenháromfontos bomba az amerikai hajó páncéljára hull, egy másik az első toronyán dörren szét s egy tizfontos gránát behorpasztja a fedélzetet, odább egy hasonló löveg léket üt egy kisebb torony oldalán. Tizenkét ember a halott, tizenöt sebesült. Lényeges kár nem esett a „Washington”-ban.

A hajókat már csak ezerkétszáz méter választja egymástól. Mindkét részen a leghatalmasabb golyó szórók okadják író golyókat. Az örogányuk dörrenése egybevesz a gyorstüzelők bömbölésével és a revolverágyuk ropogásával. A könnyű tüzérség, úgy mint a kézi fegyveresek, a lövéseknél irányítják gyilkait az ellenre, hogy az ellenség tüzereit jól célzóztól lövéseikkel leterítve, az ágyuzást megakadályozzák. Ezalatt a nehéz lövegek a ha-

chia érdeke. De különösen a magyar nemzet szempontjából nem is érdek, hanem létkérdése a nagyszabású befektetési politika kezdeményezése. Mert a magyar faj csak úgy tudja megtartani szupremáciáját ez országban, ha egy kulturállam feladatainak megvalósítására képesnek mutatja magát.

A Magyar birodalom népesedése 1903. évben.

A Statisztikai h. vi közlemények most megjelent füzeté szerint a múlt év december hónapjában 56,178 gyermek született élve a Magyar birodalomban; a halottak száma 39,700 volt; a természetes szaporodás tehát 16,478 főre rugott. A közzölt számokból Horvát Szlavonországra 6833 éveszülést, 5378 halálozást és 1455 főnyi szaporodást esett. Az előző év december hónapjának eredményeivel összehasonlítva, a születések száma alig változott, a halálozásoké ellenben több mint 11 ezerrel volt kevesebb 1903-ban, úgy hogy a természetes szaporodás 11,300-zal volt kedvezőbb, mint 1902. decemberében. Nem ilyen kedvezők az eredmények, ha az egész lefolyt év népmozgalmi viszonyait hasonlítjuk össze az 1902. évi adatokkal. 1902-ben 759,739 volt a születések, 528,058 a halálozások száma s a szaporodás 231,681 főnyi; 1903-ban csak 710,644 gyermek született s 508,347 ember halt meg, a szaporodás tehát jóval kisebb volt: 202,297. A végleges eredmények némileg eszkettenni fogják a különbséget, mert az előző évek tapasztalatai szerint körülbelül 15,000 születési és 5000 halálozási eset utólagosan kerül anyakönyvezésre s emélfogva a szaporodás is nagyobb lesz az előbbi számnál körülbelül 10,000-rel. Az utólagos anyakönyvezési esetek becsámítása mellett is körülbelül 34,000-rel kevesebb gyermek született a múlt esztendőben mint 1902-ben; a halálozások száma azonban csak 15,000-rel csökkent, úgy hogy a természetes szaporodás körülbelül 19,000-rel maradt alatta az 1902-iki eredménynek. Az egyes országok között csak a Királyhágón ül és a Duna bal partján jobb az eredmény, a többi országokban azonban többé kevésbé romlott a népesedés mérlege. Különösen a Tisza jobb partján csökkent erősen a szaporodás, majdnem 7000-rel, amit ugyszólván kizárólag a születések számának apadása idézett elő, mert a halálozások száma alig változott. Érdeke-

jó alsó részére irányulnak, de csak a „Washingtonnak” sikerült ebbeli célja, mert „Stuart” páncélozása gyöngébb ellenfelénél.

Lángtól és füsttől borítva, folytonos bömbölés és dörgés közepette, halált hozó lövegeket okádvá, közeledik egymás hoz háromszáz méterre a két ellenséges hajó. Célozni immár lehetetlen. Minden ágyú, minden puská a legelképzelhetőbb gyorsasággal ropog. Nem látni mást, csak tüzsugarakat, nem haláni egyebet, mint dörgést és csörrenést. A hajók már imbolynak a vizen. Ez a halál és pusztulás pokla...

Lábnyi vastagságú aczélpáncélok robbanok szét, hatalmas aczélbástyák sörpörtetnek el, torony emelvények dőlnek romba, óriási ágyuk esővei pattannak ketté, az emberek úgy hullnak, mint a legyek. A „Washington” egyik tornya, melyen nyolcfontosok voltak, ledől. Egy tizenkétfontos bomba a „Stuart” egyik tornyát rántja le. Míg a „Washington” kisebb sérüléseivel szakadatlanul küzd, addig látni lehet, hogy „Stuart” a hajótestben, az orrán szét van rovesolva.

Mindkét hajó torpedókat is küldött egymásra. A „Washington” torpedói nagyon mélyen a vízbe veszték, a „Stuart” ennek ellenében nagyobb sikereket ért el. Csak a kellő és gyors óvintézkedések mentették meg az amerikai hajót, hogy egy torpedó derékon kettézuza. A hajók ismét közelebb jutnak egymáshoz. Az a-

nyen romlott a mérleg a Duna—Tisza között is, ahol a születések száma 5000-rel kevesbedett, a halálozásoké ellenben 1000-rel növekedett. Fogyás csak két horvát-szlavonországi törvényhatóságban fordult elő: Lika-Krbava vármegyében és Eszék városban.

A róm. kath. hitközség közgyűlése.

A helybeli róm. kath. hitközség f. hó 6-án tartotta meg évi közgyűlését a népiskola nagytermében Kasztory János hitközségi elnök és Káplár Mihály esperesplébános elnökle mellett. A hitközség vezetősége, különösen Kasztory hitközségi elnök ellen a hitközségi vagyonnak felületes kezelése, a Gartlgruber féle alapítvány elvesztése miatt, a hívők részéről már régtől fogva nagy volt az elégedetlenség. Növelte ezt a körülményt még az is, hogy a hitközségi közgyűlést nem hívták egybe az alapszabályokban meghatározott időben, de sőt több rendbeli sürgetés, deputáció után is halasztgatták addigra, míg a hitközségi elnök a Gartlgruber féle alapítványra nézve a püspöki ultimátumot kérészkolta. Ezek után mindeki nagy érdeklődéssel nézett a közgyűlés elé. A közgyűlésre több mint nyolcszáz hívő jött össze. A tágas iskolaépület nagytermét, de még a mellék termeket is annyira ellepte az érdeklődők sokasága, hogy szinte emberhalállal járt a közgyűlési terembe való bejutás. Olyan zajos, izzó közgyűlése még nem volt a hitközségnek fennállása óta, mint ez alkalommal. Amint három órakor Kasztory János elnök a terembe lépett, rettenetes abcuggal fogadták, a mely percekig tartott úgy, hogy a megnyitó beszédet sem tarthatta meg.

A szépen megszerkesztett elnöki jelentést Sziller Károly hitközségi jegyző olvasta fel zajos ellenmondások között. Ezután Miskovits Ferenc tanár akart napirend előtt felszólalni, de az elnök egyszerűen megtagadta neki a felszólalást. Majd a költségelőirányzatokat olvasták föl magyar és német nyelven, de annak letárgyalásról szó sem lehetett a folytonos fülsikeítő abcuggolás miatt. Dr. Kikindai Győző a temetőknek bekerítése ügyében akart beszélni, de a zugó tömeg megakadályozta őt a felszólalásban.

Miután ilyen körülmények között az ékteten lárma, a folytonos lehurrogatás miatt a vitaközösről, higgadt tárgyalásról szó sem lehetett, a közgyűlés Harmath Sándor

merikai kapitány látta, hogy a „Stuart” előrsze a vízbe süllyed, ezért összes lövegeit az angol hajó orrára irányítja.

A „Stuart” nem marad adós a felelettel és egy gránátja a „Washington” kis tornyát lerombolja. De most látható, hogy a „Stuart” nagyon nehéz veszteséget szenvedett. Lassabban evez, főtoronyán az ágyuk elhallgatnak. Kórodái telve vannak sebesültekkel, a fedélzetten rakások fekszenek a halottak. A hajótesten lékek vannak, melyeken betölül a víz. A páncélozás repedezett, a tornyok ingadoznak és a mi a legborzasztóbb, főcsavarmente teljesen megrongálódott. A mérnökök hiába fáradoznak, hogy helyrehozzák a bajt.

Most a „Washington” nekirona megrongált hajónak. Még egyszer ló a „Stuart” és azután elhallgatnak az ágyui. A „Stuart” vagy elsüllyed vagy megadja magát. Magát elsüllyeszteni, annyi volna, mint a legénységet feláldozni.

„Kétszáz méter!” jelenti a tiszt leverten a „Stuart” kapitányának, a ki parancsot ad a fehér lobogó kitűzésére. Nem sokára ott leng a megadás és a béke jele a kapitány hidján.

Az amerikai hajó lassan a „Stuart” felé közeledik. Az angol hajó bizonytalanul ingadozik a víz felszínén. A szokásos formalitások után a legyőzött hajó csakhamar követi a győzött. — Ez két hajó harcának a képe! Elképzelhető most, hogy mily irtozatos, ha egész hajórajok mérlik össze erejüket! Nagy Béla,

indítványára határozatkép kimondotta, hogy a költségvetést általánosságban elfogadja, de annak kifogásolt tételei megfélelbezhettek. A kedélyeknek némileg való esillapulta után Kasztory János leköszönt elnöki tisztjéről, mire Bayer Alajos és Wachtl Leó városi kapitány indítványára megválasztották tiszteletbeli elnöknek oly formán hogy, a hitközség ügyeit vezeti a következő választásig.

A hívek nagyon vegyes érzellemmel fogadták a választást, különösen Kasztorynak azt a kijelentését, hogy a hitközség ügyeit továbbra is kezeiben akarja tartani. Féktelen lármá, abugolás követte Kasztorynak minden szavát, s általában a közgyűlés egész képe azt mutatta, hogy nem lesz békeség a rom. kath. hitközségi életben addig, míg annak élén Kasztory János áll, míg az a közös óhajuk nem teljesül, hogy Augustin Miklós városi főjegyző választatik meg az egyházközség elnökének. akinek megválasztása biztos nyugalmat, közmegelegedést egy szebb jövőt hozna a már amúgy is tarthatatlan rom. kath. hitközségi életbe.

Hogy Kasztory vezesse továbbra is a hitközség ügyeit a közgyűlésen lefolyt jelenetek után, szinte érthetetlennek tartjuk, mert hiszen az egész hatalmas tiltakozás csak az 6 személye ellen nyilvánult.

Lapunk többször foglalkozott a rom. kath. hitközség ügyeivel: most, a mikor a közgyűlés lefolyását regisztráljuk, a közvéleménynek adunk kifejezést, hogy Kasztory Jánosnak minden püspöki felmentés dacára erkölcsi kötelessége a kezerévén elvesztett hitközségi pénzt megtéríteni, ha már a diszelnökségi megítisztelő állást a melyhez a gyanúsításnak még árnyékának sem szabadna férköznie, elfogadta. (H.)

HIREK.

— **Athelyezés.** Gajzagó Salamon dr. joggyakornokot a kir. ítélő tábla elnöke a szegedi kir. járásbíróshoz helyezte át. Ezt a száraz tényállást mikor közöljük, akkor csak sajnálhatjuk, hogy ilyen puritán bohém lélek elhagyja városunkat.

— **Az anyakönyvi felügyelői állások megszüntetése.** Tisza István gróf miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett be a képviselőházhoz az anyakönyvvezetőiteendőkről szóló törvény módosítása iránt. A törvényjavaslatnak egyik igen érdekes rendelkezése, hogy az országsherte szervezett 25 anyakönyvi felügyelői állást megszüntetni óhajta, mert a gyakorlat megmutatta, hogy ezekre az állásokra szükség nincs.

— **Iparfelügyelő látogatás.** Eisner Izidor kir. iparfelügyelő Temesvárról Protovicz Géza kereskedelmi és iparkamarai titkár kíséretében ma f. hó 9-én meglátogatta a helybeli gyártelepeket, a szerb nőegylet által fenntartott szövőtelepet, több iparműhelyt a többek közt Fodor Sándor bőrkészítő mintaszerű ipartelepét.

— **Országos ev. ref. és ág. hitv. ev. vándorgyűlés Ujvidéken.** A protestáns irodalmi társulat ezévi vándorgyűlését Hegedüs Sándor v. b. t. t., volt kereskedelmi miniszter elnöklése alatt f. évi szeptember hónapban Ujvidéken tartja meg, amikor az ország egész protestáns egyháza képviselve lesz a városban. Tisza István gróf miniszterelnök, Bánffy Dezső báró főudvarmester és igen sok előkelőség elővetele biztosítva van. A vándorgyűlést Molnár Hugó ujvidéki református lelkész hívta meg. A vándorgyűlésre hír szerint 3—400-an jönnek el.

— **Ebzárlat és a rendőrhatalóság.** A február hóban elrendelt ebzárlat meg le sem járt, el sem mult, máris újabb 40 napos zárlatot volt kénytelen elrendelni a rendőrség egy esetből kifolyólag, mikor egy veszett kutya megmarta saját gazdáját, ki a marás következtében el is pusztult. Mikor a rendőrség buzgólkodását a zárlat elrendelése körül csak dicsérni tudjuk, ugyanakkor nem tudjuk eléggé megöröni azt az indolentiáját, hogy a kávéházakban a kutyák garázdálkodása ellen mit

sem tesz. Hiszen van tudomása róla, hogy micsoda Eldorádója a Nemzeti kávéháza a kutyáknak. Már egyszer megemlítettük ezt a lehetetlen állapotot és kértük, hogy intézkedjék, de nem intézkedett, vagy nem mert intézkedni. Az ebzárlatot elrendelő hirdetés a kávéházakban kivan függesztve, de ugylászik csak azért, hogy a kutyák ott minél kevésbé legyenek feszélyezve. Nem tudjuk mivel mentené magát a rendőrség, ha e nemtörődömsége miatt egyszer valami baj adná magát elő a kutyák révén, ismeretes lévén azoknak kaland utáni nagy hajlama.

— **Vakmerő lopás.** Az elmúlt hétfőn a reggeli órákban történt, hogy dr. Pacsu János ügyvéd elhagyta hálószobáját s az udvarban levő irodába ment, honnan rövid néhány perczre rá visszatért hogy briliáns gyűrűt, valamint kis és nagy pénztárczáját magához vegye. Azonban nagy meglepetésére a több száz korona értékű értéktárgyakat nem találta ott. Valamitolvaj a néhány percznyi távolléte felhasználta és elvitte az órát láncostól és a két értékes briliánsgyűrűt valamint a kisebbik pénztárczát is. — A károsult ügyvéd természetesen feljelentést tett az ismeretlen tettes ellen és a rendőrség természetesen erélyes nyomozást indított, eredménytelenül.

— **Egy népnevelő kiténtetése.** A király Osztie András módosi rom. kath. kántor tanítónak (Osztie helybeli áll. gymnasium édes atyjának) a nép nevelés terén szerzett érdemei elismerésül a koronás ezüst érdem keresztet adományozta.

— **Honvédlóvak vizsgálata.** Kedden reggel vizsgálta meg a katonai hatóság részéről és a város által kiküldött két tagból álló bizottság a magánosoknak kiadott honvédlóvakat. — A bizottság elé 18 drb. lovat vezettek, melyek közül négynek fizikai állapotát nem megfelelő állapotban találta a bizottság, miért ezek gondozói két hónap mulva Szegedre kötelesek azokat elővezetni és újból bemutatni.

— **Vesztett eb garázdálkodása.** Kiszlinger József földbirtokos tanyáján a héten egy veszett kutya garázdálkodott, megmarva a tanyai kutyákat több szarvasmarhát és lovat.

— **A gyermekek idegessége.** Általános tapasztalatok mind inkább azt bizonyítják, hogy korunk csapása, az idegesség, nem ritkán már a gyermekévekben veszi kezdetét. Ennek oka leginkább abban rejlik, hogy a gyermekeknek meg gondolatlanul alkoholt tartalmazó és izgató italokat nyújtunk, mint bor, sör és kávé. Csak nem régen ismételt hangszulozta egy híres tudós, hogy ilyenü italokat 14 éven aluli gyermekeknek egyáltalán nem szabadna adni. A bakkávé helyébe a Kathreiner féle Kneip-maláta kávé vált be a legjobban. A gyermekek erőteljes egészsége és virágzó kinézése megérdemli azt a kis fáradságot, hogy részükre a kávé külön elkészítsük.

— **Sorsjegyek iparszerű eladása és megrendelés gyűjtése.** A belügyminiszter 1903. évi 5454. sz. határozatával kimondta, hogy helybeli ügynök sorsjegyek eladását kereskedői minőségben közvetítheti csak iparigazolvány váltására van kötelezve. Ha azily ügynök mások lakásán megrendeléseket gyűjt, ez tiltott árukkal való hálalást nem képez.

— **A részletfizetés elmulasztásának következménye.** Erdekes per folyt le közelében. A vételár két részletben lett volna fizetendő. Vevő az első részletet elmulasztván, eladó az egész vételárát esedékesnek kívánta tekinteni és a vételár mindkét részletére perelte a vevőt. A Kuria kimondta, hogy oly esetben, amikor az adós a fizetést részletekben teljesíteni kötelezte magát és valamely lejárt részlet fizetését elmulasztotta, a többi még le nem járt részek esedékessé csak akkor válnak, ha a mulasztásnak ez a jogkövetkezménye szerződésileg kikötöttet, következésképp egymaga a részletfizetési mulasztás ezt a jogkövetkezményt maga után nem vonja. Ellenben, ha a részletekben fizetendő egész összegről adatott, az állandó gyakorlat ér-

telmében a vélelmezendő, hogy a hitelező valamely részlet fizetésének elmulasztása esetén az egész hátralékos összegnek követelhetésére feljogosított.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni.** Mauthner féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Odón es. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképeséggel bíró fajtisza magvak arai alacsonyak. Különösen fölemlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legneembesebb gabnafélék dús választéka. 3—4 2

— **Uj mérnök.** Molnár Károly okl. mérnök, aki hosszabb idei gyakorlat után, melyet részben Felső Magyarország egyes vidékein, részben városunk környékén folytatott, s mely alatt a földmérési, parcellázási, átépítési és esatornázási műveletek teljesítésében tökéletes jártasságra tett szert, mint magán mérnök városunkban telepedett meg (Nédcis-féle ház, a kir. adóhivatal mellett) és a fent elősorolt mérnöki munkák teljesítésére szívesen áll rendelkezésére városunk gazdaközönségének.

IRODALOM. SAJTO. MŰVÉSZET.

Japán-ország. A felkelő nap birodalma, számos, eredeti, a szövegbe nyomott és színes képpel, térképpel, a legjobb angol, francia és német kuttók után. Bevezetéssel ellátta Bródy Sándor. Kiadja a Pallas irod. és nyomdai részv. társaság Budapesten.

Az egész művelt világ óriási érdeklődése mellett folyó japán-orosz háboru idején a legszélesebb körű érdeklődésre tarthat számot ez a könyv, mely a távol napkeleti országot először mutatja be írásban és képben a magyar közönségnek. A kiállításában is jellegzetesen japán-könyv ugyanis láthatóan azt a célt szolgálja, hogy megismertesse az olvasót Japán életének, földjének, politikájának és társadalmának minden jelenségeivel, hogy így, míg egyrészt olvasása közben szinte beleéljük magunkat a japán életbe, másrészt biztosabb alapon ítéljük meg ez érdekes faj és ország mai élet-halál hárczát és várható szerepét a jövőben. E célból érdekesítő és japán illusztrációk révén szinte beszédes fejezetekben mutatja be a mai Japánt s a japán hadsereget; elmondja Japán történetét a legrégebb időkől maig; megvilágítja a japán földet, képzeletet és jellemet; ismerteti a japán irodalmat, színházat és képzőművészetét s általában az egész japán művelődést, valamint a vallást és bölcselést: szemünk elé állítja a japán nők: a gésák és mnusmek különös, tarka életét s a jellemző japán népszokásokat; gondolkozásmódjuk megismertetésére hű fordításban ad japán meséket és közmondásokat s végül, hogy a háboru eseményeit jobban figyelemmel kíséressük és megérthessük, csatolja a japán hadihajók sorozatának statisztikáját és Japán-ország színes térképét. Valóban, a ki elolvassa ezt a könyvet, úgy érzi, hogy egy japáni utazásból tért vissza, benyomásokkal gazdagon megrakodva, egy olyan egyénien műveltségű és csillogó beszédű cicerone társaságában, mint a milyen Bródy Sándor. A kinek öröme telik a hasznos és élvezetes olvasmányban, el ne mulassza megszerezni ezt a könyvet, melyet a Pallas hihetetlenül olcsó áron, 2 koronáért (kötve 3 kor) bocsátott forgalomba, nagy 8° alakban s olyan japán czimlappal, mely egy eredeti japán könyvhöz is méltó lenne. A Japán-országot a Pallas könyvkiadóhivatala (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) 2 illetve 3 kor. előzetes beküldése után, bérmentve megküldi, de megszerezhető a könyv minden könyvkereskedés útján is.

Fő szerkesztő és lapfőigazgató

Dr. KISS KÁROLY.

Felolvasó szerkesztő

HOFFMANN JÁNOS.

Kiadói-Nyomda, Nkikindán. Telefon. sz. 15.

